

> RETOURADRES , Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP

Beheersmaatregelen Omnibuzz 2019 (Wmo)

DATUM

21 februari 2019

BIJLAGEN

--

BEHANDELD DOOR

MHW (Michiel) Hartholt

VERZONDEN 27 FEB 2019

TELEFOONNUMMER

043 350 6017

ONZE REFERENTIE

2019-06605

E-MAILADRES

Michiel.Hartholt@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE

--

Geachte raadsleden,

In deze raadsinformatiebrief informeer ik u over interne en externe beheersmaatregelen binnen Omnibuzz waartoe het college heeft besloten en waarmee de uitgaven aan "Vervoer op Maat" in balans kunnen worden gebracht. Daarnaast ga ik in op de achtergrond en redenen die hebben geleid tot het nemen van deze maatregelen.

Aanleiding

De gemeente Maastricht neemt sinds 2016 deel aan de Gemeenschappelijke Regeling "Omnibuzz". Binnen deze GR wordt uitvoering gegeven aan het vervoer van ongeveer 5.500 Maastrichtenaren met een Wmo-indicatie voor "Vervoer op Maat", zodat zij optimaal kunnen blijven deelnemen in de maatschappij. Het betreft hier een systeem dat uitkomst biedt voor onze inwoners die het openbaar vervoer niet (meer) kunnen gebruiken, met name de groeiende groep senioren in onze stad. Omnibuzz levert goede dienstverlening, geniet grote populariteit en kent een hoge klanttevredenheid. Keerzijde van het gestaag toenemende gebruik van Omnibuzz is dat het vervoersysteem onder druk staat en steeds hogere kosten met zich meebrengt.

De gemeenteraad heeft in mei 2018 opgeroepen¹ om beheersmaatregelen te ontwikkelen om deze kostenstijging van Omnibuzz een halt toe te roepen. Daarbij heeft uw raad bepaald dat allereerst moet worden gekeken naar beheersmaatregelen binnen de bedrijfsvoering van Omnibuzz zelf (zogenoeten 'interne beheersmaatregelen'). Pas indien interne beheersmaatregelen onvoldoende soelaas bieden, staat uw raad maatregelen toe die de reiziger raken (zogenoeten 'externe maatregelen') mits deze maatregelen geen grote impact hebben op de mate van participatie door de reizigers.

Op basis van deze opdracht heeft in de tweede helft van 2018, samen met Omnibuzz, zorgvuldig onderzoek plaatsgevonden naar mogelijke maatregelen. In deze raadsinformatiebrief wordt u geïnformeerd over de besluitvorming over de interne en externe beheersmaatregelen Omnibuzz.

¹ Begrotingsstukken GR Omnibuzz mei 2018: <https://maastricht.notubiz.nl/bijeenkomst/477226/Raadsavond%202019-05-2018>

DATUM
21 februari 2019

Interne beheersmaatregelen

Omnibuzz voert allereerst besparingen door in de overhead (indirecte kosten) van de eigen organisatie. Deze besparing komt deels ten goede aan Maastricht, via de verdeelsleutel; 11,7% van de totale overhead is voor rekening van Maastricht. Besluitvorming hierover is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur van Omnibuzz.

De overhead van de organisatie Omnibuzz bedroeg in 2017 13,35% van de totale kosten en wordt teruggevoerd tot een percentage van 10,4% op de totale kosten in 2022. Daarmee lijken de grenzen bereikt van een minimaal verantwoorde overhead binnen het gekozen publieke dienstverleningsmodel.

De mogelijkheid om grotere besparingen te realiseren binnen Omnibuzz zonder daarbij ook de stijging van het aantal ritten aan te pakken, is echter gering. Dit is te verklaren doordat het merendeel van de kosten van Omnibuzz direct te maken heeft met het vervoer zelf en dat daarmee de kosten ook oplopen met de stijging in het aantal ritten. De directe vervoerskosten – dus de boeking, planning en uitvoering van de taxiriten - betreffen namelijk zo'n 85% tot bijna 90% van de totale uitgaven aan Omnibuzz. Beheersmaatregelen op de directe vervoerskosten zullen dan ook het grootste besparingseffect teweegbrengen zodat het onvermijdelijk is om tevens in te zetten op externe beheersmaatregelen.

Externe beheersmaatregelen

Externe maatregelen hebben direct invloed op de invulling van de compensatieplicht door een gemeente. Omnibuzz heeft hiervoor een breed palet aan besparingsmogelijkheden opgesteld, mede op basis van beproefde beheersmaatregelen die in andere gemeenten al langer praktijk zijn. Hieruit zijn door het college een drietal beheersmaatregelen overgenomen waarvan verwacht wordt dat deze de uitgaven aan Omnibuzz in balans zullen brengen. Tevens wordt verwacht dat er geen onredelijke lastenverzwaring plaats zal vinden voor de reizigers en dat de participatiegraad van reizigers nagenoeg onveranderd kan blijven. Desalniettemin is het onafwendbaar dat reizigers iets zullen merken van deze maatregelen.

De volgende drie externe beheersmaatregelen worden in 2019 ingevoerd²:

- A. Invoeren van een reisbudget van maximaal 750 *gesubsidieerde* zones per kalenderjaar per klant, inclusief maatwerk in uitzonderingsgevallen;
- B. Verhogen van de gesubsidieerde klantbijdrage in de richting van het OV-tarief (van €0,69 naar €0,80 per zone);
- C. Actief tegengaan van oneigenlijk vervoer in Omnibuzz naar geïndiceerde Wmo dagbesteding/groepsbegeleiding bij hiertoe gecontracteerde zorgaanbieders.

² Maatregel A en B zijn geformaliseerd in het [Besluit maatschappelijke ondersteuning gemeente Maastricht 2019](#). Maatregel 3 betreft een expliciete opdracht tot naleving van hetgeen afgesproken is met zorgaanbieders Wmo in de Dienstverleningsovereenkomst op de nieuwe taken Wmo.

DATUM
21 februari 2019

A. Invoeren van een reisbudget van maximaal 750 gesubsidieerde reiszones per kalenderjaar per klant

Op basis van vaste jurisprudentie is gesteld dat een door de gemeente verstrekte vervoersvoorziening of een combinatie van voorzieningen aan personen met een mobiliteitsbeperking de mogelijkheid moet bieden om op jaarbasis 1.500 tot 2.000 kilometer af te leggen. Dit zou in onze regio overeenkomen met 750 OV-zones. Daarmee voorziet een gemeente in principe aan haar compensatieplicht. In tegenstelling tot de meeste andere gemeenten in het Omnibuzz-samenwerkingsverband, kent Maastricht momenteel geen maximum aan het aantal zones dat per persoon op jaarbasis gereisd mag worden tegen het voordelige gesubsidieerd tarief.

Het college heeft nu besloten om ook voor Maastricht een reisbudget van maximaal 750 gesubsidieerde reiszones per pashouder per kalenderjaar in te stellen. Dit komt overeen met de reeds bestaande zonebudgetten in de Heuvellandgemeenten zodat op dat vlak harmonisatie plaatsvindt. In bijzondere gevallen en enkel na onderzoek door de Wmo-consulent, kan een hoger gesubsidieerd reisbudget worden toegekend (maatwerk³).

Deze maatregel heeft als effect dat de rekening van overmatig gebruik van Omnibuzz niet langer bij de gemeente wordt neergelegd, behoudens gegronde uitzonderingen. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat het hier een financiële afbakening betreft; Omnibuzz-reizigers die het budget hebben overschreden en niet in aanmerking komen voor een maatwerk-ophoging, kunnen namelijk regulier met Omnibuzz blijven reizen, maar dan tegen het commercieel tarief.

B. Verhogen van de gesubsidieerde klantbijdrage in de richting van het OV-tarief

Omnibuzz is bedoeld als alternatief voor personen die geen gebruik (meer) kunnen maken van het openbaar vervoer. Uitgangspunt is dat de klantbijdrage in beide vervoersvormen (nagenoeg) gelijk is. Ondanks dit beleidsuitgangspunt is het in Maastricht gehanteerde klanttarief voor Omnibuzz (en daarvoor Regiotaxi) de afgelopen jaren achtergebleven bij de prijsstijgingen in het OV. Naast dat hierdoor lagere inkomsten worden geïnd uit deze klantbijdragen, heeft dit als bijkomend effect een onbedoeld aanzuigende werking op Omnibuzz. Dit omdat reizen met Omnibuzz goedkoper is voor de reiziger dan reizen met de stadsbus, terwijl het serviceniveau van Omnibuzz veel hoger is. Besloten is om deze scheefgroei per 1 maart 2019 te repareren door aan te sluiten bij het OV-tarief. Het huidige tarief van (o.a.) de omliggende Heuvellandgemeenten benadert het OV-tarief het meest zodat besloten is dit tarief ook in Maastricht toe te passen. De klantbijdrage stijgt daardoor in Maastricht per 1 maart 2019 met 11 cent per zone ten opzichte van het gesubsidieerde zonetarief per 1 januari 2019, namelijk van €0,69 naar €0,80 per zone.

³ Bijv. bij klanten die Omnibuzz in overwegende mate gebruiken voor bezoek en/of verzorging van partner/kind in een zorginstelling.

DATUM
21 februari 2019

C. Actief tegengaan van oneigenlijk vervoer in Omnibuzz naar geïndiceerde Wmo dagbesteding/groepsbegeleiding bij hertoe gecontracteerde zorgaanbieders

Zorgaanbieders die dagbesteding/groepsbegeleiding aanbieden aan inwoners met een Wmo indicatie zijn zelf verantwoordelijk voor het uitvoeren en bekostigen van het vervoer naar hun locatie. Dit dienen zij te regelen buiten Omnibuzz om en hiervoor ontvangen zorgaanbieders een vergoeding. Toch wordt door Omnibuzz geconstateerd dat klanten hun Omnibuzz-pas gebruiken voor ritten naar adressen waar (o.a.) geïndiceerde dagbesteding/groepsbegeleiding Wmo plaatsvindt. Hier hoeft overigens geen opzet in het spel te zijn; mogelijk weten de zorgaanbieder en/of klant niet dat hier sprake is van een oneigenlijke situatie. Maar de gemeente maakt in dergelijke gevallen dubbele kosten. En ook de klant van de geïndiceerde dagbesteding maakt extra reiskosten, bovenop het abonnementstarief Wmo. Dit is onwenselijk.

De gemeente zal dergelijke ritten die momenteel oneigenlijk worden uitgevoerd met Omnibuzz, overdragen aan de zorgaanbieders. De zorgaanbieder zal vervolgens een invulling moeten geven aan deze vervoersbehoefte. Uitgangspunt hierbij is dat het deelnemen aan dagbesteding te allen tijde doorgang moet vinden. Indien er twijfel is of de zorgaanbieder de betreffende klant kan vervoeren, zal deze nog gebruik kunnen maken van Omnibuzz, maar dan voor rekening van de betreffende zorgaanbieder.

Alternatieven voor Omnibuzz-reizigers

Alle Omnibuzz-reizigers worden schriftelijk geïnformeerd over deze beheersmaatregelen. Met de ± 180 klanten waarvan bekend is dat zij het reisbudget overschrijden, wordt in gesprek gegaan. In deze brieven en gesprekken wordt tevens ingegaan op de diverse alternatieven die Omnibuzz-klanten hebben om reiskosten te besparen en hun reisbudget niet overmatig aan te spreken. Dit met behoud van de mogelijkheid om te reizen en zodoende te blijven participeren. De belangrijkste alternatieve vervoersmogelijkheden zijn:

- **De Voor Elkaar Pas (VEP)**: De VEP⁴ is een nieuwe OV-chipkaart die is ontwikkeld om het OV dat in heel Limburg wordt uitgevoerd door Arriva (bus en trein) bereikbaar te maken voor de klanten van Omnibuzz. Doordat met de VEP flinke korting wordt gegeven op het reguliere OV-tarief en doordat een begeleider gratis mag meereizen, reist men goedkoper dan met Omnibuzz-vervoer en zonder dat dit ten laste komt van het reisbudget. Tevens worden VEP-pashouders geholpen met de administratie die gepaard gaat met een OV-chipkaart;
- **Zittend ziekenvervoer**: Vanuit de basisverzekering van de zorgverzekering bestaat mogelijk recht op vergoeding van vervoerskosten;
- **Valys-vervoer**: Bij ritten vanaf 6 zones kan men gebruik maken van dit vervoerssysteem voor Vervoer op Maat-reizigers met een bovenregionale vervoersbehoefte. Verantwoordelijke voor dit landelijk systeem is het ministerie van VWS;
- **Vervoer naar werk of opleiding via UWV**: mogelijk komt men in aanmerking voor een vervoersvergoeding of voorziening van het UWV;

⁴ De VEP is tevens een voorbeeld waarmee toepassing wordt gegeven aan de unaniem aangenomen motie door de Maastrichtse gemeenteraad (d.d. 15 november 2016) met betrekking tot de aansluiting van OV en doelgroepenvervoer en het stimuleren van het OV.

DATUM
21 februari 2019

- Vervoer naar geïndiceerde dagbesteding/groepsbegeleiding Wmo: Klanten waarbij sprake is van oneigenlijk vervoer worden verzocht dit te melden bij het Wmo-loket zodat in gesprek gegaan kan worden met de betreffende zorgaanbieder om dit op te lossen.

Conclusie

Het college is van mening hiermee een evenwichtig en acceptabel pakket aan beheersmaatregelen te hebben vastgesteld. Door onze inwoners tegelijk te wijzen op het brede aanbod aan alternatieve vervoersmogelijkheden, die vaak zelfs voordeliger zijn dan reizen met Omnibuzz, verwachten wij geen negatieve gevolgen in de vorm van onredelijke lastenverzwaring en/of een beperking van de maatschappelijke participatiemogelijkheden. En daar waar maatwerk aan de orde is in verband met een uitzonderlijke situatie, kan men blijven reizen met Omnibuzz tegen het gesubsidieerde tarief.

Tenslotte dragen de voorgestelde maatregelen bij aan het op termijn beheersbaar maken van de Wmo-uitgaven zodat het systeem van Omnibuzz toekomstbestendig blijft voor de groeiende groep kwetsbare personen die hiervan gebruik maakt.

Hoogachtend,

Mara de Graaf-van Haasen,
Wethouder Zorg, Welzijn, Gezondheid en Diversiteit